

La veu de l'experiència i l'ofici d'aparellador

El patrimoni més important del Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació de Tarragona és l'humà, aquell que configuren tots i cadascun dels nostres col·legiats i col·legiades que van possibilitar el naixement de la nostra institució i l'han portat a ser allò que és ara. Des del més jove al més veterà han fet créixer el COAATT i han crescut professionalment a través dels serveis que n'han rebut.

En tots aquests anys, la professió ha anat canviant i els aparelladors i arquitectes tècnics han hagut de renovar-se de manera constant. Fa uns anys no existien molts dels conceptes amb els que ara es treballa, la informàtica no era imprescindible i el tracte directe a peu d'obra era la via principal d'aprenentatge. Com s'organitzaven els qui ja trepitjaven bastides i havien de dirigir obres ara fa trenta, quaranta o cinquanta anys? Què en pensem de l'evolució de la professió? I del futur?

Per sortir del dubte hem reunit en una mateixa taula a dos dels col·legiats en actiu més veterans del COAATT. El Josep Almirall (72 anys) va acabar la carrera l'any 1967.

Moment de la conversa amb els col·legiats Almirall i Solanas

L'Agustí Solanas (74 anys) va llicenciar-se un any abans. Amb ells conversem de tants factors, elements i experiències que abasta aquesta professió tan constructiva socialment i edificant a nivell personal.

Josep Almirall i Agustí Solanas. Col·legiats

Per què es van decidir al seu moment a fer-se arquitectes tècnics?

Josep Almirall: En el meu cas, el meu pare era constructor i vaig viure tot aquest món des de petit. A casa hi havia una petita empresa de construcció i al final em vaig decantar per estudiar al voltant de la professió. Fer la carrera d'arquitecte era més difícil, per altra part a casa la situació econòmica era la que era, i vaig decidir a fer la carrera d'arquitecte tècnic.

Agustí Solanas: El meu cas és diferent. Jo estudiava als hermanos de Tarragona i el meu pare va aconseguir una beca per entrar a la Universitat Laboral. Vaig optar per la Formació Professional i vaig estar allí cinc anys, tres fent oficialia i dos fent mestratge, i això em donava dret a fer la carrera d'aparellador de manera directa perquè em convalidava el batxiller i el preuniversitari. I la carrera la vaig fer a Barcelona.

I un cop acabada la carrera, com van aplicar els aprenentatges a la vida real? Què van els primers anys i després?

J.A: Els d'aquella època hem fet de

tot. Jo he fet de paleta, de manobre, de transportista i, fins i tot, he anat a cursos de paleta. Treballar de manera pràctica és el que t'ensenyava però reconec que hi havia moltes assignatures de les que vàrem estudiar que no calia que ens les haguessin ensenyat perquè no tenien aplicació a la professió.

A.S: He tocat totes les teclatges possibles que menys la de funcionari. Vaig poder entrar al Consell Comarcal del Baix Camp però vaig desistir. He treballat en empreses constructores, despatxos d'arquitectes i de manera liberal. Coincideixo amb el Josep en el sentit que hi havia moltes assignatures que no servien per a res. Jo diria que, de la mateixa manera que als metges, quan surten de la Facultat, els hi fan fer un MIR, als aparelladors els haurien de fer una mena de MIR traduït en un any a peu d'obra.

El d'aparellador és un ofici essencial i imprescindible en una obra, en el sector de la construcció. Què en pensem de la professió després de tants anys exercint-la?

J.A: Potser ha canviat una mica el

concepte però, des de sempre, l'arquitecte ha estat més "senyor" i l'aparellador era aquella persona que estava més en contacte amb el constructor, el promotor o el propietari del terreny on es construïa. L'aparellador té més coneixement pel que fa a l'execució d'una obra perquè hi està constantment a sobre — que no vol dir que hi hagi arquitectes que sàpiguen fer anar una paleta— i és una figura importantíssima.

A.S: L'actuació de l'aparellador és del tot imprescindible perquè si no existís, els arquitectes no se'n sortirien. No estan preparats per l'execució d'una obra i per això, legalment, hi ha el director d'obra que coordina tota l'actuació. Penso que, des de sempre, hi ha hagut certes interferències perquè molts arquitectes —no pas tots— han aportat idees de bomber dissenyant coses que són irrealitzables i que repercuteixen en el cost que afecta al propietari. Quan l'arquitecte vol imposar la seva llei, sobrepassant les seves atribucions i envaint el terreny de l'aparellador, nosaltres hem tingut el problema que no hem sabut contrarestar-ho. Diguem que els hi hem

tingut por, pensant que allò que deien anava a missa.

J.A: Ells et diuen "el disseny és aquest" però no aporten solucions per a executar-lo i no tenen en compte els problemes posteriors que es generen com ara humitats, façanes plenes de reguerots d'aigua que llisquen avall i no saben d'on venen.

A.S: Sovint dissenyen elements constructius que a la pràctica és impossible fer-los o són massa costosos.

Què en recorden de les primeres experiències que van tenir un cop acabada la carrera?

A.S: Estàs una mica peix al principi. Tot i que hagi fet de paleta, amb un responsable per sobre teu que em mana, no pots comparar-ho amb el fet d'arribar a una obra sabent que tu ets el màxim responsable, has donar ordres, organitzar i parlar amb l'encarregat. Al principi va perdut i costa d'agafar el ritme. Depèn també si treballes amb una gran empresa o una empresa més familiar com la que deia el Josep Almirall. En tot cas, arribar i veure que has d'aixecar un edifici de moltes plantes et feia respecte. Després s'hi sumava que havies d'estar alerta perquè ningú, especialment els industrials, no et prengué el pèl. Eren moltes coses, moltes situacions noves a superar.

De les primeres feines que vaig fer, et puc comentar que a La Mora, a Tarragona, vaig treballar amb l'arquitecte Joan Saragossa i vam començar a fer la urbanització i si no vaig fer 50 xalets no en vaig fer cap. Els venien a 500.000 pessetes cadascun i amb la parcel·la inclosa. Imagina't, a qui va comprar en aquella època, quaranta anys després encara li surt a compte.

J.A: En el meu cas, les primeres obres van ser habitatges unifamiliars i com portava a l'esquena molta pràctica en la construcció no em vas suposar cap trauma. En tot cas, parlant d'una sorpresa que recordo, va ser quan un dia em van trucar del Col·legi d'Aparellador per dir-me que una empresa de Castelló venia a Tarragona a construir un bloc de pisos i necessitaven un aparellador a peu d'obra. Recordo que vaig anar on s'aixecaria el bloc, al carrer Pere Martell, i allí sí que vaig patir perquè mai havia entrat en una obra d'un bloc de tants habitatges. Eren uns 20 pisos distribuïts en cinc o sis plantes i allí vaig saber què era patir en una obra gran.

Almirall i Solanas acompanyats d'Adolf Quetcuti, president del COAATT

Què en pensen de la funció que té el COAATT com a espai de suport, assessorament i centre on feu tots els tràmits que necessiteu?

J.A: Reconec que actualment no faig servir els seus serveis però veig que es fan cursos de manera constant, en l'àmbit de la formació, que són vitals i necessaris perquè la gent ens posem o es posin al dia. A la que no llegeixes una llei que surt nova quedés desfasat perquè surt alguna esmena que la modifica o la complementa, i si estàs al dia de l'activitat del Col·legi no se't passa res.

A.S: Sempre he pensat i he dit que el Col·legi ha estat el tutor de tots els aparelladors i ha fet, fa encara, una tasca de formació en tot l'àmbit de la construcció. La tramesa d'informació sobre lleis noves o l'organització de cursos de formació, és del tot imprescindible. Tots els temes de coordinació de seguretat, cèdules d'habitabilitat, certificats d'eficiència energètica o les ITE els hem conegut a fons gràcies als cursets que es fan aquí.

Diguem que el propi Col·legi d'Aparelladors, Arquitectes Tècnics i Enginyers d'Edificació s'ha anat reciclant amb el pas dels anys...

A.S: És clar, per sort ha estat així. Ha col·laborat molt i sobretot en èpoques de crisi trobant feina per als col·legiats. Una eina fonamental ha estat el portal

d'Obres Amb Garantia. El Col·legi ha estat en tot moment el nostre assessor, al seu moment ens va gestionar tot el tema de les mútues, ens va proporcionar durant una temporada un assessor fiscal i ens ha facilitat eines per a tot el que necessitàvem.

Com veuen l'ofici en aquests moments, de cara al futur, tenint en compte que estem en procés de superació d'una greu crisi que ha perjudicat molt al sector de la construcció?

J.A: Si la gent té ganes de treballar es pot recuperar el temps perdut. Però s'han de tenir moltes ganes de treballar i no esperar a que vinguin a buscar-te al despatx o et trucaran coneguts per donar-te feines. S'ha de treballar fort.

A.S: Actualment l'aparellador té un ventall molt més ampli de possibilitats de trobar feines diferencials vinculades a la seva feina i no únicament la d'ajudant de l'arquitecte en una obra. Entre que la crisi ha passat una mica, que hi ha un món de la rehabilitació potencialment molt important i en el que nosaltres hi hem d'intervenir de manera obligatòria, que l'obra va repuntant lentament i que la societat demanda pisos nous, la professió d'aparellador es pot salvar sempre i quan es continuï dignificant i es defensin els interessos dels seus professionals.

ÒSCAR RAMÍREZ DOLCET